

Filozofski fakultet / Filosofija (2020) / Antička filozofija II

Naziv predmeta:	Antička filozofija II			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Broj ECTS kredita	Fond časova (P+V+L)
10117	Obavezan	2	6	4+2+0
Studijski programi za koje se organizuje	Filosofija (2020)			
Uslovljenost drugim predmetima	Nije uslovljen.			
Ciljevi izučavanja predmeta	Ovladavanje temeljnim pojmovima i problemima Aristotelove filozofije, kao i etapama i oso→be→no→stima razvoja filozofije u helenističkom i helenističko-rimskom periodu, zaključno sa hrišćanskom filozofijom, novoplatonizmom i Boetijem.			
Ishodi učenja	Poznaje Aristotelov odnos prema filozofskoj baštini, njegov sistem filozofije i njegove ključne doprinose filozofskoj tradiciji. 2. Demonstrira dvostruku, epistemološko-ontološku (usiološku) problematiku u Aristotelovoj „prvoj filozofiji“, razvoj Platonove Akademije i Aristotelovog Likeja, sistem filozofije u eklektičnim filozofskim školama stoicizma i epikureizma, kao i novoplatonistički pokušaj sinteze platonizma i aristotelizma. 3. Vlada temeljnim filozofskim pojmovima aristotelizma, helenističko-rimske filozofije i novoplatonizma (physis, aition, entelechia, sophia, prote philosophia, dynamis-energeia, hyle-morphe, kinesis, noesis noeseos, aistheseos, ataraxia, apatheia, ekpyrosis, spermatikoi logoi, to hen, emanatio, proodos, epistrophe...). 4. Kritički preispituje razvoj grčke filozofije od njenih početaka do njenog vrhunca u novoplatonizmu, kao i njen status u ranohrišćanskom periodu. 5. Primjenjuje teorijska znanja iz grčke filozofije kao jedinstva saznanja, razumijevanja i življenja.			
Ime i prezime nastavnika i saradnika	doc. dr Dušan Ignjatović prof. dr Dušan Krcunović			
Metod nastave i savladanja gradiva	Metod nastave i savladanja gradiva: Predavanja, analizovanje i komentarisanje izvornih tekstova, dijalog, kritička refleksija.			
Plan i program rada				
Pripremne nedjelje	Priprema i upis semestra			
I nedjelja, pred.	ARISTOTEL – život i periodi filozofskog razvitka (period druženja s Platonom i boravak u Akademiji; djelovanje u Asosu i Mitileni; rukovođenje Likejom u Atini); organsko raščlanjivanje znanja i važniji spisi).			
I nedjelja, vježbe	Demonstracija osnovnih karakteristika Corpus Aristotelicum-a i njegova razlika spram Corpus Platonium-a. - Demonstracija načelnih razlika između Platonovog i Aristotelovog misaonog stila. - Demonstracija osnovnih karakteristika Aristotelovog filozofskog diskursa.			
II nedjelja, pred.	ARISTOTELOV SISTEM FILOZOFIJE - poetička filozofija (spisi "Retorika" i "Poetika"); praktička filozofija (spisi "Nikomahova etika" i "Politika"); teorijska filozofija (spisi "Fizika" i "Metafizika").			
II nedjelja, vježbe	Analiza motiva Aristotelovog epistemološkog i disciplinarnog raščlanjivanja filozofije. - Konturisanje Aristotelovog filozofskog sistema.			
III nedjelja, pred.	ARISTOTEL KAO PRVI ISTORIČAR FILOZOFIJE - kritika predsokratovaca; kritika Platonove teorije ideja. ("Amicus Plato sed magis amica veritas"; "Amica veritas sed magis amicum quattor esse genera causarum".)			
III nedjelja, vježbe	Tumačenje i komentarisanje Alfa knjige Aristotelove "Metafizike" i prve knjige "Fizike". - Dijalog o Aristotelovom shvatanju početka filozofije: Alfa knjiga "Metafizike". - Rasprava o Aristotelom odnosu prema filozofskoj baštini.			
IV nedjelja, pred.	ARISTOTELOVA FIZIKA – physis i techne (Amica veritas sed magis amicum quattor esse genera causarum.)			
IV nedjelja, vježbe	Aristotelova analogija između physis i techne. - Dijalog o položaju Aristotelove filozofije prirode: između predsokratovaca i Platona. - Ekskurs: Platon, Aristotel i savremena kosmologija			
V nedjelja, pred.	ARISTOTELOVA PRVA FILOZOFIJA – Značenja pojma "to on" (bivstvujeće); "bivstvujeće se iskazuje višestruko".			
V nedjelja, vježbe	Tumačenje i komentarisanje Aristotelovog filozofskog vokabulara iz Delta knjige "Metafizike". - Tumačenje Aristotelovih ontoloških aporija (Gamma knjiga "Metafizike"). * Provjera znanja: seminarski rad na teme: - Aristotelova kritika Platonove teorije ideja.			
VI nedjelja, pred.	ARISTOTELOVE ONTOLOŠKE KATEGORIJE - energeia, dynamis, hyle-morphe-steresis, kinesis, entelechia, ousia. Aristotelova theologike = prva filozofija = metafizika; Bog kao "nepokretni pokretač" i kao "mišljenje mišljenja".			
VI nedjelja, vježbe	Dijalog o dvosmislenosti predmeta "prote philosophia": metaphysica generalis i metaphysica specialis.			

	- Tumačenje i komentarisanje Lambda knjige "Metafizike" (božanska ousia = energiea). - Rekapitulacija Aristotelove "Metafizike".
VII nedjelja, pred.	ARISTOTELOVA PRAKTIČKA FILOSOFIJA - etičke i dijanoetičke vrline.
VII nedjelja, vježbe	Aristotelova kritika Sokratove i Platonove etike: tumačenje i komentarisanje prvih poglavlja "Nikomahove etike". - Analiza Aristotelovog etičkog pojmovnika. - Rasprava o razlici između episteme i phronesis. - Komentarisanje Aristotelovog učenja o vrlinama.
VIII nedjelja, pred.	ARISTOTELOVA "Poetika" - phobos, eleos, katharsis.
VIII nedjelja, vježbe	Reminiscencija Platonovog kritičkog odnosa prema tragičkom pjesništvu. - Dijalog o statusu afekata u Platonovoj i Aristotelovoj filosofiji. - Analiza aspekata Aristotelove etičke rehabilitacije pjesništva u "Poetici".
IX nedjelja, pred.	HELENISTIČKO-RIMSKA FILOSOFIJA (Stoicizam – stoički sistem filosofije: logika, fizika, etika); Epikur (kanonika; fizika; kretanje atoma i formacija stvari; Epikurova božanstva; duša i mentalni procesi; etika, sloboda i akcija; uživanje i sreća).
IX nedjelja, vježbe	Tumačenje i komentarisanje VII, IX i X knjige "Života i mišljenja istaknutih filozofa" od Diogena Laertija. - Komparacija dvije konkurentske filosofske škole: stoicizam i epikureizam (fizika i etika). - Dijalog o "stoičkom držanju".
X nedjelja, pred.	NOVOPLATONIZAM - Plotin: metafizika i mistika; Jedno i emanacije; teorija saznanja; ekstaza; logos-um-čista duša; materija i priroda; Plotinova estetika; ostali predstavnici novoplatonizma (Amelije, Porfirije, Jamblih).
X nedjelja, vježbe	Izlaganje strukture Plotinovih "Eneada". - Tumačenje i komentarisanje odabranih odjeljaka "Eneada". Dijalog o arche-u u Plotinovoj emanacionističkoj metafizici.
XI nedjelja, pred.	PATRISTIČKA FILOSOFIJA - hrišćanstvo i filosofija: nastanak, razvitak, značenje i smisao hrišćanstva; Stari i Novi Zavjet.
XI nedjelja, vježbe	Dijalog o "scriptura sacra": odnos između filosofskog "logismos"-a i teološkog "pistis"-a. - Dijalog o (dis)kontinuitetu grčke i hrišćanske filosofije.
XII nedjelja, pred.	SMISAO LOGOSA KOD APOSTOLA I JEVANĐELISTE JOVANA - Bog religije i Bog filosofije; vjera, nada, ljubav; religijska dogmatika hrišćanstva; filosofska kritika hrišćanstva. Gnosticizam: vjera (pistis) i znanje (gnosis).
XII nedjelja, vježbe	Komparativna analiza filosofskog i jevanđelskog učenja o logos-u. - Filosofska i biblijska kosmologija: Platonov "Timej" i "Knjiga Postanja". - Ontologija vidljivog i nevidljivog i ontologija stvorenog i nestvorenog.
XIII nedjelja, pred.	HELENSKA APOLOGETIKA I PATRISTIKA: Sv Justin Mučenik i Filosof (nastanak teologije i apologetike; nagovještaj filosofije i istrorije); Kliment (helenska filosofija i hrišćanstvo) i Origen (hrišćanstvo kao dovršenje helenske filosofije); stasis(mirovanje)-kinesis (kretanje).
XIII nedjelja, vježbe	Tumačenje i komentarisanje odabranih odjeljaka iz spisa Justina Mučenika i Filozofa. - Analiza uticaja grčke filosofije na ranu hrišćansku filosofiju. - Dijalog o pojmovima arche, kosmos i logos u filosofskom i teološkom kontekstu.
XIV nedjelja, pred.	KAPADOKIJSKI OCI – Vasilije Veliki, Grigorije Niski i Grigorije Nazijanin.
XIV nedjelja, vježbe	Tumačenja 1., 2. i 9. besjeda na "Šestodnev" Vasilija Velikog, rasprave "O stvarnju čovjeka" Grigorija Niskog i izbora iz "Prazničnih besjeda" Grigorija Nazijanina. - Dijalog o "hrišćanskom platonizmu". * Provjera znanja - test.
XV nedjelja, pred.	HRIŠĆANSKA FILOSOFIJA, NOVOPLATONIZAM I GNOSTICIZAM - ideja kosmosa u polemičkom kontekstu.
XV nedjelja, vježbe	Tumačenje i komentarisanje Porfirijevih "Eisagoga" i Boetijeve "Utjehe filosofije". - Rekapitulacija odnosa između grčke filosofije i hrišćanstva: "Šta Atina ima s Jerusalimom"?
Opterećenje studenta	Nedjeljno 7 kredita x 40/30 = 9 sati i 20 minuta Struktura: 4 sata predavanja 2 sata vježbi 3 sata i 20 minuta individualnog rada studenta (za kolokvijume, izrada domaćih zadataka) uključujući i konsultacije U semestru Nastava i završni ispit: (9 sati i 20 minuta) x 16 = 149 sati i 20 minuta Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): 2 x (9 sati i 20 minuta) = 18 sati i 40 minuta Ukupno opterećenje za predmet: 7 x 30 = 210 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 - 30 sati. Struktura opterećenja: 149 sati i 20 minuta (nastava) + 18 sati i 40 minuta (priprema) + 30 sati (dopunski rad)
Nedjeljno	U toku semestra
6 kredita x 40/30=8 sati i 0 minuta 4 sat(a) teorijskog predavanja 0 sat(a) praktičnog predavanja 2 vježbi 2 sat(a) i 0 minuta samostalnog rada, uključujući i konsultacije	Nastava i završni ispit: 8 sati i 0 minuta x 16 =128 sati i 0 minuta Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): 8 sati i 0 minuta x 2 =16 sati i 0 minuta Ukupno opterećenje za predmet: 6 x 30=180 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i

							polaganje popravnog ispita od 0 do 30 sati (preostalo vrijeme od prve dvije stavke do ukupnog opterećenja za predmet) 36 sati i 0 minuta Struktura opterećenja: 128 sati i 0 minuta (nastava), 16 sati i 0 minuta (priprema), 36 sati i 0 minuta (dopunski rad)
Obaveze studenta u toku nastave							Redovno prisustvo predavanjima, aktivno učešće u radu na časovima vježbi i pisanje seminarskih radova.
Konsultacije							Nakon predavanja i vježbi.
Literatura							Izborna: Aristotel: Kategorije, Metafizika, Fizika, Nikomahova etika, Politika, Retorika, Poetika. Epiktet i Marko Aurelije, Obrasci volje i sreće, Niš 1991. Seneka, Pisma Luciliju, Novi Sad 1978 (naročito: knj. I, II, XVII). Ciceron, O krajnostima dobra i zla (knj. I, II, IV), Rasprave u Tusukulu (knj. II, V), O prirodi bogova (knj. I) Diogen Laertije, Životi i mišljenja istaknutih filozofa, Beograd 1989 (naročito: knj. VII i X). Plotin, Eneade, Beograd 1984 (naročito: I 3, 8; II 4, 5, 6, 9; III1-3, 5; IV 1-3, 7; V 1-9). Novi Zavjet, prevod Komisije SPC, Beograd 1984. Sveti Vasilije Veliki, Šestodnev, Novi Sad 2001. Sveti Grigorije iz Nise, „O stvaranju čoveka“, u: Jovan Srbulj, prir., Gospode, ko je čovek?, Beograd 2003, 7-74. Sveti Grigorije Bogoslov (Nazijanzin), Praznične besede, Trebinje: Vrnjačka Banja 2001. Avgustin, Ispovijesti (knj. III, VII, X, XI). Pseudo-Dionisije Areopagit, »O mističnom bogoslovlju«, LUČA III/1-2 (1986), str. 5-15.
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje							Seminarski rad: 10 bodova. - Kolokvijum: 10 bodova - Prisustvo i rad na nastavi: 25 bodova - Minimum za prelaznu ocjenu: 55 bodova.
Posebne naznake za predmet							Za dodatnu literaturu obratiti se profesoru i saradniku.
Napomena							Plan realizacije nastavnog programa po tematskim cjelinama i terminima studenti će dobiti na početku semestra.
Ocjena:	F	E	D	C	B	A	
Broj poena	manje od 50 poena	više ili jednako 50 poena i manje od 60 poena	više ili jednako 60 poena i manje od 70 poena	više ili jednako 70 poena i manje od 80 poena	više ili jednako 80 poena i manje od 90 poena	više ili jednako 90 poena	